

Wojna z Austrią, wyprawa moskiewska i upadek Księstwa Warszawskiego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa interaktywna](#)
- [Film + Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Wypisy źródłowe do historii polskiej sztuki wojennej, zeszyt 11: Polska sztuka wojenna w latach 1796-1815.* oprac. M. Krwawicz. G. Zvch. Warszawa 1955. s. 115-

118.

- Źródło: *Dał nam przykład Bonaparte. Wspomnienia i relacje żołnierzy polskich 1796-1815*, t. 2, red. R. Bielecki, A. Tyszka, Kraków 1984, s. 96.

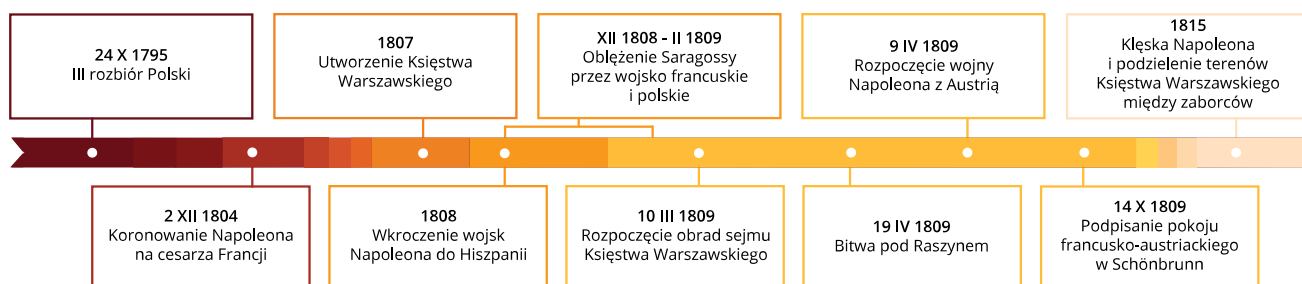
Wojna z Austrią, wyprawa moskiewska i upadek Księstwa Warszawskiego

Śmierć Cypriana Godebskiego pod Raszynem, obraz Januarego Suchodolskiego z 1855 roku.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

W 1809 roku Austria, której armia wzmocniła się dzięki reformie i modernizacji, zawiązała wspólnie z Wielką Brytanią, Hiszpanią i Portugalią piątą koalicję antyfrancuską, a następnie wypowiedziała Napoleonowi Bonapartemu wojnę. Liczący 32 tys. żołnierzy korpus austriacki wkroczył w kwietniu 1809 r. do Księstwa Warszawskiego. Po nierozstrzygniętej bitwie pod Raszynem zajął stolicę księstwa i dalej przemieszczał się na północ. Tymczasem wojsko polskie pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego rozpoczęło ofensywę w Galicji, wyzwalając m.in. Lublin i Kraków.

O klęsce Austriaków zdecydowała przegrana z Francuzami bitwa pod Wagram w lipcu 1809 roku. Na mocy podpisanego w październiku między tymi państwami pokoju w Schönbrunn do Księstwa Warszawskiego przyłączono część Galicji z Krakowem.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Twoje cele

- Opiszysz, w jaki sposób Napoleon wykorzystał do swoich planów politycznych utworzone Księstwo Warszawskie.
- Wyjaśnisz, dlaczego Księstwo Warszawskie przestało istnieć.
- Podasz powody klęski Austrii w wojnie w 1809 roku.
- Ocenisz, czy Napoleon miał szanse na trwałe opanowanie Rosji.

Przeczytaj

Księstwo Warszawskie, czyli niepodległość

Od 1807 roku w centralnej i zachodniej części ziem polskich istniało niepodległe Księstwo Warszawskie. Zostało ono utworzone na mocy [traktatów w Tylży](#), porozumienia zawartego między Francją, Rosją i Prusami i kończącego wojnę Napoleona Bonapartego z [IV koalicją](#).

W skład Księstwa Warszawskiego weszły Wielkopolska i Mazowsze, a więc ziemie II i III zaboru pruskiego (m.in. bez Gdańska, z którego utworzono wolne miasto). Zajmowało ono początkowo obszar około 104 tys. km kwadratowych, zamieszkały przez 2,6 mln mieszkańców. Księstwo będące namiastką państwa polskiego, powstałe kilkanaście lat po utracie przez Rzeczpospolitą niepodległości, pozostawało w sojuszu z Francją i było monarchią konstytucyjną związaną unią personalną z Saksonią. Na tron jako księcia warszawskiego powołano króla saskiego Fryderyka Augusta.

Fryderyk August – zapomniany polski monarcha

Fryderyk August, książę warszawski na portrecie pędzla Marcello Bacciarellego z ok. 1808-1809 roku. Czy strój Fryderyka Augusta wskazuje na to, że na obrazie został przedstawiony monarcha? Odpowiedź uzasadnij.

Źródło: Maciej Szczepańczyk, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

Saski król z rodziny Wettynów przez osiem lat (1807-1815) pełnił funkcję księcia warszawskiego. Z jednej strony miał niewielki wpływ na politykę; na stałe rezydował w Saksonii, której był królem. Faktyczne rządy nad Wisłą sprawował w jego imieniu minister sprawiedliwości Feliks Łubieński. Z drugiej jednak strony Fryderyk August umiał sobie zjednać Polaków: podczas inauguracji pierwszego sejmiku wystąpił w polskim mundurze i przemawiał po polsku. Popierał plan odrodzenia niepodległej Rzeczypospolitej w granicach sprzed 1772 r. i przystąpił do [Konfederacji Generalnej Królestwa Polskiego](#). Udało mu też wyjednać u Napoleona uwolnienie księstwa od spłaty części wierzytelności wynoszących 21 mln franków (tzw. [sumy bajonńskie](#)). Prowadził odpowiedzialną politykę finansową, spłacał skrupulatnie wszystkie długi księstwa, uszczuplając nawet zasoby prywatnego skarbcza, nie pobierał również wynagrodzenia, związanego z pełnioną funkcją.

Fryderyk August bardzo dbał o etykietę, jednak potrafił zachować dystans wobec sztywności zasad. Jak opisywał Julian Ursyn Niemcewicz, gdy w trakcie pewnego wieczoru w obecności polskiej szlachty jedna z dam nieproszona dostawiła krzesło obok małżonki księcia i swobodnie usiadła, Fryderyk August z uśmiechem stwierdził, że w Polsce najwyraźniej przyjęło się wiele form republikańskich. Puścił tym samym tę niezręczność w niepamięć.

Wojna z Austrią

Sytuacja polityczna w Europie w 1809 roku rozwijała się niekorzystnie dla Francji, której armia napotykała na coraz większe trudności w wojnie z Hiszpanią. Przesunięcie licznych sił francuskich z Europy Centralnej na Półwysep Iberyjski ośmieliło Austrię, która postanowiła zaatakować wojska Napoleona w południowych Niemczech. Mniejsze oddziały skierowano również do Włoch, Tyrolu i Księstwa Warszawskiego. Austriacy liczyli na szybkie zwycięstwo nad Wisłą.

Walki rozpoczęły się równocześnie nad Dunajem oraz w Księstwie Warszawskim, do którego wkroczył 32-tysięczny korpus austriacki. Dowodzący wojskami polskimi książę Józef Poniatowski dysponował 14 tys. żołnierzy i nie mógł liczyć na wsparcie stacjonujących w Księstwie Francuzów, ponieważ ci ostatni zostali przesunięci na zachód, aby wziąć udział w koncentracji sił cesarskich.

W dniu 19 kwietnia 1809 roku na przedpolach Warszawy doszło do bitwy pod Raszynem, która nie przyniosła rozstrzygnięcia żadnej ze stron. Kilka dni później przeważający liczebnie Austriacy zajęli stolicę, gdzie pozostawili garnizon, a następnie ruszyli w głąb kraju, docierając aż pod Toruń. W tej sytuacji, przeprawiwszy się na prawy brzeg Wisły, siły polskie wkroczyły na Lubelszczyznę (od 1795 r. należąca do Austrii), a 15 lipca 1809 r. opanowały też Kraków. Józef Poniatowski musiał przy tym tak manewrować, aby uniknąć spotkania z rosyjskim korpusem posiłkowym, który rzekomo miał wspierać wojsko Księstwa, faktycznie zaś starał się zagrozić mu drogę. Zagrożeni Austriacy zostali zmuszeni do opuszczenia Warszawy i w pośpiechu ruszyli na południe.

Józef Poniatowski (1763–1813), książę, bratanek króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, polski polityk i dowódca wojskowy, generał, minister wojny i Wódz Naczelny Wojsk Polskich Księstwa Warszawskiego, marszałek Francji. Zginął po bitwie pod Lipskiem. Portret pędzla Józefa Kosińskiego, przed 1821 rokiem.

Źródło: Józef Maria Grassi, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Ilustracja przedstawia *Bitwę pod Raszynem*, obraz Wojciecha Kossaka. W dniu 19 kwietnia 1809 r. wojska polskie i saskie, dowodzone przez księcia Józefa Poniatowskiego, starły się z korpusem wojsk austriackich. Taktycznie bitwa pozostała nierozstrzygnięta, jednak z czasem okazała się sukcesem Polaków, ponieważ zapoczątkowała kampanię, której efektem było powiększenie obszaru Księstwa Warszawskiego i zwiększenie polskiej siły zbrojnej z 14 tys. do 60 tys. żołnierzy.

Wskaż na obrazie wojska polskie.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Wojska habsburskie początkowo odnosiły sukcesy w kampanii na terenie Austrii, lecz przekreśliła je klęska pod Wagram (5-6 lipca 1809 r.), po której Francuzi wkroczyli do Wiednia i podyktowali warunki traktatu pokojowego w Schönbrunn, zawartego 14 października 1809 roku. Na jego mocy ziemie zajęte przez Habsburgów podczas III rozbioru Rzeczypospolitej, a więc Kielecczyznę, Lubelszczyznę i Kraków, włączono do Księstwa Warszawskiego.

Cesarz Napoleon w czasie bitwy pod Wagram. Stoczona w dniach 5–6 lipca 1809 r. niedaleko Wiednia bitwa zaliczana jest do największych starć w kampaniach napoleońskich. Wojska francuskie pod dowództwem Napoleona pokonały wojska austriackie dowodzone przez arcyksięcia Karola Ludwika Habsburga, kładąc kres marzeniom Austrii o potęgę. Bitwa składała się z wielu bezpośrednich starć piechoty i kawalerii.

Jak myślisz, na obrazie ukazany został początek, środek czy może koniec bitwy?
Odpowiedź uzasadnij.

Źródło: Horace Vernet, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Wyprawa moskiewska i upadek Księstwa Warszawskiego

Chcąc zachować inicjatywę strategiczną, Napoleon zdecydował się podjąć w 1812 r. wyprawę na Moskwę. Zmobilizował w tym celu Wielką Armię. Najliczniejsi wśród obcokrajowców byli w niej Polacy, dla których wojenne plany cesarza oznaczały nadzieję na odzyskanie ziem zaboru rosyjskiego i dalszy proces odbudowy państwa. W czerwcu zawiązano Konfederację Generalną Królestwa Polskiego, która miała zapewnić bezpieczeństwo na zajmowanych przez Napoleona wschodnich terenach dawnej Rzeczypospolitej.

Książę Józef Poniatowski, wódz naczelny armii Księstwa Warszawskiego na obrazie Juliusza Kossaka z 1879 roku.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Rosyjska strategia polegająca na wciąganiu Francuzów w głąb kraju osłabiła Wielką Armię. Polacy, walczący ramię w ramię z Francuzami, podzielili ich los: w trakcie odwrotu zostali zdziesiątkowani przez

atakujących Rosjan, bardzo mroźną pogodę i epidemię tyfusu.

Od lewej zgodnie z ruchem wskazówek zegara: *Bitwa pod Borodino*, *Pożar Moskwy*, *Marszałek Ney w bitwie pod Kownem*, *Odwrót Francuzów*. W październiku 1812 r. Napoleon zarządził odwrót swojej armii z Rosji. Jego żołnierze musieli pokonać blisko 1000 km, by dotrzeć do domu. Doskwierał im mróz i głód, dochodziło do aktów kanibalizmu. W ciągu zaledwie kilkunastu dni 100-tysięczna armia skurczyła się niemal o połowę. Oceń, czy ilustracje ułożone są we właściwej kolejności chronologicznej. Odpowiedź uzasadnij.

Źródło: Blaue Max, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

Cesarz wrócił do Paryża, by mobilizować kolejne oddziały. Tymczasem postępujące w ślad za resztkami Wielkiej Armii wojska rosyjskie zajęły na początku lutego 1813 r. Warszawę i wkrótce opanowały całe Księstwo Warszawskie. Jego rząd wyjechał do Drezna, by w stolicy Saksonii, dotąd połączonej z Warszawą unią personalną, oczekiwać na propozycje cara Aleksandra I. Ten ostatni za pośrednictwem swego doradcy, księcia Adama Jerzego Czartoryskiego, obiecywał Polakom utrzymanie niezależności. Rosyjski imperator podjął dyskretne kroki w celu zjednania Polaków: urzędników pozostawiono na dawnych stanowiskach, a już w marcu powołano [Radę Najwyższą Tymczasową Księstwa Warszawskiego](#) o mieszanym, polsko-rosyjskim składzie. Znaleźli się w niej m.in. książę Franciszek Ksawery Drucki-Lubecki, służący wcześniej w armii rosyjskiej, i ostatni naczelnik insurekcji 1794 r. Tomasz Wawrzecki, Radzie patronował zaś Adam Czartoryski. Zapowiedziano też odtworzenie wojska polskiego, czym miał zająć się brat imperatora, wielki książę Konstanty.

Omów wysiłki militarne Polaków u boku Francuzów w okresie wojen napoleońskich. Zastanów się i odpowiedz, czy były one warte podjęcia. Przedstaw argumenty za swoją tezą.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie Stentor, licencja: CC BY-SA 3.0.

Zagłada Wielkiej Armii, utrata najwierniejszych sojuszników, jakimi byli Polacy, i patriotyczne wrzenie w krajach niemieckich czyniły sytuację Napoleona bardzo trudną. Jego losy rozstrzygnęły się w połowie października 1813 r. w przegranej bitwie pod Lipskiem. Wojna zakończyła się wraz z aresztowaniem Bonapartego, a dalsze losy Księstwa Warszawskiego miały zaś rozstrzygnąć decyzje zbierającego się w Wiedniu kongresu pokojowego.

Napoleon i książę Józef pod Lipskiem. Podczas wyczerpującej bitwy pod Lipskiem Poniatowski prowadził ułanów i piechotę, w trakcie walk został parokrotnie ranny. W dniu 19 października 1813 roku, w czasie osłaniania odwrotu armii francuskiej, rzucił się z koniem do wezbranej rzeki Elstery, następnie został omyłkowo ostrzelany przez Francuzów, stojących na drugim brzegu. Zginął na miejscu.

Źródło: January Suchodolski, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Słownik

IV koalicja antyfrancuska

porozumienie i sojusz militarny utworzony w 1806 r. przez Wielką Brytanię z udziałem Rosji i Prus; rozpadła się po zajęciu przez Napoleona Berlina i zepchnięciu armii rosyjskiej za Niemen

Konfederacja Generalna Królestwa Polskiego

skonfederowany, nadzwyczajny Sejm Księstwa Warszawskiego, który w czerwcu 1812 r. formalnie przekształcił Księstwo Warszawskie w Królestwo Polskie i proklamował przyłączenie do niego „ziem zabranych” (czyli przywrócenie granic sprzed 1772 r.); była odpowiedzią na rozpoczęcie przez Napoleona wojny z Rosją

Rada Najwyższa Tymczasowa Księstwa Warszawskiego

kolegialny zwierzchni organ administracji, zarządzający Księstwem Warszawskim w imieniu rosyjskiego cara, utworzony w marcu 1813 r. w Warszawie

sumy bajońskie

olbrzymie kwoty, szacowane na 21 mln franków, jakie Księstwo Warszawskie było winne Napoleonowi; nazwa pochodzi od miasta Bajonna (fr. Bayonne) w południowej Francji, gdzie podpisano porozumienie dotyczące przejęcia pruskich wierzytelności

traktaty w Tylży

dwa porozumienia, zawarte w Tylży przez Cesarstwo Francuskie z Rosją i Prusami 7 i 9 lipca 1807 r.; jednym z postanowień było utworzenie z ziem zaboru pruskiego Księstwa Warszawskiego, ponadto m.in. powstało Wolne Miasto Gdańsk

Wielka Armia

(fr. *Grande Armée*) określenie armii francuskiej podczas wojen napoleońskich, powstałej w 1803 r.

Słowa kluczowe

Fryderyk August, Księstwo Warszawskie, Napoleon, Józef Poniatowski, wojna polsko-austriacka, epoka napoleońska, wyprawa moskiewska, zabory

Bibliografia

S. Askenazy, *Książę Józef Poniatowski 1763–1813*, Warszawa 1978.

S. Askenazy, *Napoleon a Polska*, Warszawa 1994.

B. Gembarzewski, *Wojsko Polskie. Księstwo Warszawskie 1807–1814*, Warszawa 2003.

R. Bielecki, A. Tyszka, *Dał nam przykład Bonaparte. Wspomnienia i relacje żołnierzy polskich 1796–1815*, tom 2., Kraków 1984.

Wielka historia Polski, tomy 1–10; Oficyna Wydawnicza FOGRA, Kraków 2016.

Seria *Historia powszechna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011–2019.

Mapa interaktywna

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapą interaktywną i tekstami źródłowymi, a następnie wykonaj polecenia.

Źródło: Contentplus.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 2

Oceń strategię prowadzenia wojny z Austrią przez księcia Józefa Poniatowskiego podczas wojny w 1809 roku.

Polecenie 3

Wyjaśnij przyczyny zagłady Wielkiej Armii.

Film + Sprawdź się

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmami i wykonaj kolejne polecenia.

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RHY3lH9prVLyE>

Nagranie filmowe dotyczące pokoju w Tylży i powstaniu Księstwa Warszawskiego.

Polecenie 2

Przedstaw znaczenie pokoju w Tylży dla sprawy polskiej.

Twoja odpowiedź

Polecenie 3

Wyjaśnij, dlaczego Napoleon odbudował państwo polskie w szczątkowej formie. Dlaczego nowemu tworowi nadano nazwę Księstwo Warszawskie a nie Królestwo Polskie? Z jakimi problemami borykało się młode państwo?

Twoja odpowiedź

Polecenie 4

Omów ustrój Księstwa Warszawskiego.

Twoja odpowiedź

Trwa wczytywanie danych ..

Piąta koalicja i upadek Księstwa Warszawskiego

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RPkItQJB3GbpN>

Nagranie filmowe dotyczące piątej koalicji i upadku Księstwa Warszawskiego.

Polecenie 5

Scharakteryzuj zaangażowanie społeczeństwa w napoleońską wojnę z Rosją. Wskaż przyczyny tego zaangażowania.

Twoja odpowiedź

Polecenie 6

Wymień skutki istnienia Księstwa Warszawskiego dla sprawy polskiej.

Twoja odpowiedź

Pokaż ćwiczenia:

Zapoznaj się z fragmentem a następnie wykonaj polecenie.

” Dał nam przykład Bonaparte. Wspomnienia i relacje żołnierzy polskich 1796-1815

Zbliżyliśmy się nareszcie pod Borodino, wieś położoną na wielkiej drodze o milę od Możajska. Tam w korzystnym położeniu nieprzyjaciel stanął i postanowił przyjąć walną bitwę. Dnia 5 września nasz korpus, postępując zawsze na prawym skrzydle na równi z awangardą, spotkał nieprzyjaciela. Atakowaliśmy natychmiast z natarczywością; nieprzyjaciel spiesznie ustępował aż do krzaków, w których walka stała się uporczywszą i straty znaczne, większe przecież u nieprzyjaciela. Trwał bój po całej linii armii aż do nocy. Skutkiem onego było opanowanie mamelonu [wzgórza] osadzonego działami przed frontem nieprzyjaciela i zupełne odkrycie jego położenia. Dnia 6 września armie stały w cichości naprzeciw siebie i gotowały się wzajemnie do wielkiej walki, która nazajutrz, to jest 7, nieuchronnie nastąpić miała. Napoleon, objeżdżając swoje linie, gdy przybył do naszej, stojącej na wczorajszym pobojuwisku, widział wzgórze okryte trupami i zawołał:

— *On s'est bien battu ici!* [Dobrze tu walczono!]

W rzeczy samej mieliśmy przeciwko sobie gwardie rosyjskie, a szczególnie strzelców i pułk pawłowski, które bardzo wiele straciły.
(...)

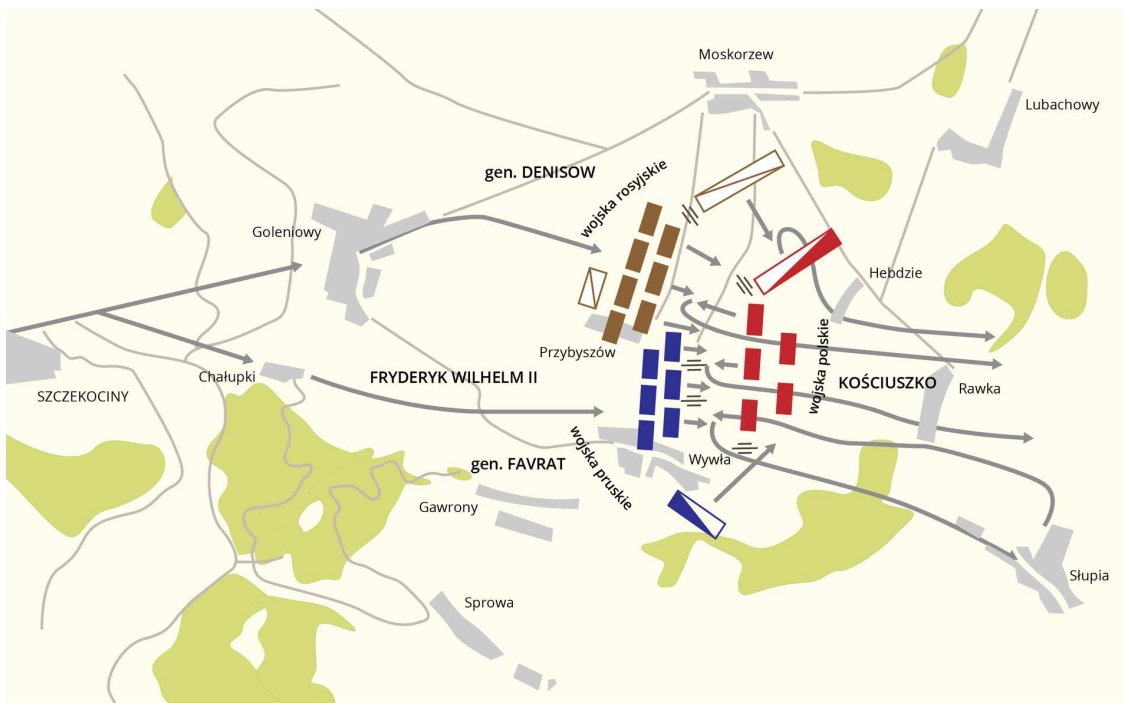
Źródło: *Dał nam przykład Bonaparte. Wspomnienia i relacje żołnierzy polskich 1796-1815*, t. 2, red. R. Bielecki, A. Tyszka, Kraków 1984, s. 96.

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z mapą i fragmentem a następnie wykonaj polecenie.

Źródło A:

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie J. Sikorski, *Zarys historii wojskowości powszechnej do końca XIX wieku*, Warszawa 1975, str. 473, licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło B:

” Wypisy źródłowe do historii polskiej sztuki wojennej, zeszyt 11: Polska sztuka wojenna w latach 1796-1815

Zagrożona ze wszystkich stron, musiała przednia straż polska cofnąć się do Raszyna. (...)

Austriacy, ośmieleni tym pierwszym powodzeniem, postanowili uderzyć na Raszyn. Mimo gęstych strzałów piechoty polskiej postępowali grobla i opanowali część wioski; Polacy jednak nie dali się

wyprzeć z tej części, która bliższą była ich linii bojowej. (...) Ks. Józef zsiadł był z konia i osobiście zagrzewał do walki kanonierów. Przez cały ciąg bitwy raszyńskiej niejednokrotnie narażał swoje życie; wszyscy oficerowie sztabu generalnego byli ranieni lub też konie pod nimi ubito.

Granaty polskie zapaliły Raszyn, a rozsypana w tyraliery piechota, dzięki niezwykłej waleczności, utrzymała się na powierzonym jej stanowisku. (...) O dziewiątej wieczorem strzały ucichły; Austriacy cofnęli się poza most raszyński, poprzestając na zajęciu grobli i lasu, położonego za wioską. Zatem oprócz Falent Polacy nie utracili ani jednej piędzi, ziemi i utrzymali się na polu bitwy.

Źródło: Wypisy źródłowe do historii polskiej sztuki wojennej, zeszyt 11: Polska sztuka wojenna w latach 1796-1815, oprac. M. Krwawicz, G. Zych, Warszawa 1955, s. 115-118.

Dla nauczyciela

Autor: Martyna Wojtowicz

Przedmiot: Historia 2022, Historia

Temat: Wojna z Austrią, wyprawa moskiewska i upadek Księstwa Warszawskiego

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XXIX. Epoka napoleońska. Uczeń:

1) charakteryzuje walkę Francji o dominację w Europie;

Treści nauczania - wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XXIX. Epoka napoleońska. Uczeń:

4) charakteryzuje genezę, ustrój i dzieje Księstwa Warszawskiego;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

XXIX. Epoka napoleońska. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

2) przedstawia przebieg wojny 1809 r. na ziemiach polskich;

Kształowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- omawia znaczenie Księstwa Warszawskiego w walkach prowadzonych przez Napoleona z państwami koalicji antyfrancuskiej;
- omawia powody klęski Austrii w wojnie w 1809 r. i konsekwencje jej porażki;
- tłumaczy powody wyprawy Napoleona na Moskwę;

- wyjaśnia okoliczności zlikwidowania Księstwa Warszawskiego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego (porównawcza);
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Przygotowanie do zajęć. Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał „Wojna z Austrią, wyprawa moskiewska i upadek Księstwa Warszawskiego”. Prosi uczestników zajęć o zapoznanie się z tekstem w sekcji „Przeczytaj” i multimedium w sekcji „Mapa interaktywna” tak, aby podczas lekcji mogli w niej aktywnie uczestniczyć i wykonywać polecenia.

Faza wstępna:

1. Przybliżenie przez nauczyciela wyświetlonych na tablicy: tematu i celów lekcji. Omówienie planowanego przebiegu zajęć.
2. Raport z przygotowań. Nauczyciel, przy użyciu dostępnego w panelu użytkownika raportu, weryfikuje przygotowanie uczniów do lekcji: sprawdza, którzy uczestnicy zajęć zapoznali się z udostępnionym e-materiałem. Nauczyciel poleca uczniom, aby zgłaszali swoje propozycje pytań do wspomnianego tematu. W ten sposób określają oni obowiązujące ich kryteria sukcesu. Jedna osoba może zapisywać pytania na tablicy. Gdy

uczniowie wyczerpią swoje pomysły, a pozostały jeszcze jakieś ważne kwestie do poruszenia, nauczyciel uzupełnia informacje.

Faza realizacyjna:

1. Praca z multimediami („Mapa interaktywna”). Nauczyciel prosi, aby wybrany uczeń przeczytał polecenie nr 2: „Oceń strategię prowadzenia wojny z Austrią przez księcia Józefa Poniatowskiego podczas wojny w 1809 roku”. Następnie prosi uczniów, aby podzielili się na grupy i opracowali w nich odpowiedzi. Po ustalonym wcześniej czasie przedstawiciel wskazanej (lub zgłaszającej się na ochotnika) grupy prezentuje propozycję odpowiedzi, a pozostali uczniowie ustosunkowują się do niej. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia odpowiedzi. W podobny sposób uczniowie wykonują też polecenie nr 3.
2. Uczniowie dobierają się w pary. Na podstawie przeczytanego tekstu oraz informacji zawartych w filmach oraz mapie interaktywnej układają pytania do quizu dla innych grup. Nauczyciel wraz z uczniami określa zasady rywalizacji i punktowania dobrych odpowiedzi (np. gra na czas lub na ilość poprawnych odpowiedzi).
3. Przeprowadzenie gry w klasie. Nauczyciel lub wybrany uczeń dba o prawidłowy przebieg quizu zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. Nauczyciel nagradza zwycięską drużynę, np. ocenami z aktywności.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel ponownie odczytuje temat lekcji „Wojna z Austrią, wyprawa moskiewska i upadek Księstwa Warszawskiego” i inicjuje krótką rozmowę na temat kryteriów sukcesu. Czego uczniowie się nauczyli? Na koniec poleca chętnemu uczniowi podsumowanie i – jeśli to potrzebne – uzupełnia informacje.
2. Prowadzący omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów, udzielając im tym samym informacji zwrotnej.

Praca domowa:

1. Wykonaj ćwiczenia 1 i 2 z sekcji „Film + Sprawdź się”.
2. (Dla uczniów chętnych) Wróć do materiałów filmowych w sekcji „Film + Sprawdź się” i wykonaj dołączone do nich polecenia.

Materiały pomocnicze:

S. Askenazy, *Książę Józef Poniatowski 1763–1813*, Warszawa 1978.

S. Askenazy, *Napoleon a Polska*, Warszawa 1994.

B. Gembarzewski, *Wojsko Polskie. Księstwo Warszawskie 1807–1814*, Warszawa 2003.

R. Bielecki, A. Tyszka, *Dał nam przykład Bonaparte. Wspomnienia i relacje żołnierzy polskich 1796-1815*, tom 2., Kraków 1984.

Wielka historia Polski, tomy 1-10; Oficyna Wydawnicza FOGRA, Kraków 2016.

Seria *Historia powszechna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011-2019.

Wskazówki metodyczne:

Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z informacjami w sekcji „Mapa interaktywna”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.